كۈرەسكەرلىك جاس داۋرەن

شينجياڭنان ئىر كوللەكتيۋ، ئىر جەكە "جۇڭگو جاستار 4ـ مامىر مەدالنا" يە بولدى

انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ئەتىلشسى **گۈان مىڭيىك** 5 ـ ايدىك 3 ـ كۈنى ۋرىمجىدەن حابارلايدى. 4 ـ مامىر جاستار مەرەكەسى كەلۈ قاراڭغىدا، كومپۇنيستىك جاستار وداعى ورتالىق كوميتەتى، مەملەكەتتىك جاستار بىرلەستىگى 27 ـ كەزەكتى "جۇڭگو جاستار 4 ـ مامىر مەدالن" بىرگە تاراتتى، شينجياڭنان ئىر كوللەكتيۋ، ئىر جەكە مادالتالىپ ـ سيلاندى، ولار جەكە ـ جەكە: تەمىر جول قۇرىلسى اۋىر ونەركاسىپ شينجياڭ شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ وزىق ماقتا تەرۋ ماشيناسىن زەرتتەۋ ـ اشۇ ۇجمىندا جينى 62 ادام بار، 35 جاستان تومەنگى جاستاردىڭ يەلەگەن سالستىرماسى 72%كە جەتەدى. بۇل ۇجم ەلىمىزدە جاسالاتىن كوپ ئتۇرلى ارناۇلى جابدىقتاردى زەرتتەپ وندىرگەن، مۇنىڭ ىشىندە، زەردەلى التى جولدى ماقتا تەرۋ، تايلاۋ ماشيناسى ماقتا جيناۋ، تايلاۋ ئىر تۇلعالانعان يۇقۋاتقا يە، تازا جيناۋ مولشەرى، ارالاسپا مولشەرى سياقتى وزەكتى تەحنيكا كورسەتكىشتەرى شەتەلدىڭ ايگىلى ونىمدەرىنەن اسىپ تۇسەدى.

1990 ـ جىلى 10 ـ ايدا تۇڭعان پاك زىجيان 2014 ـ جىلى شاندۇڭنىڭ لاييياك قالاسىنان قاشقار ايماعىنا كەلىپ، نەگىزگى ساتىدا مەملەكەت قىزمەتكەرى بولادى، قازىر يەركەن اۇدانى باقاۋات اۇلىدىق پارتكومىنىڭ شۇجيى. وڭتۇستىك شينجياڭدا ياكى اۇدان ـ قالاشقاردا مىندەت وتەگەن كەزىندە، ول 300دەن استام امالياتىن ىلگەرىلەتۋدە جاستىق داۋرەنىنىڭ ايدىنداۋ ۇجمىندا ئىسكەرلىگىن ايگىلەۋدە.

جاۋاپكەرشىلىك ارقالاۋ ــ ارمانعا قۇلاش جايعان جاستىق شاقتىڭ تەبىندى قوزعاۋشى كۇشى. ورتاشا جاسى 28 جاس بولعان جۇڭگو كومپۇنيستىك پارتياسى 1 ـ قۇرىلتايى ۋاكىلدەرىنىڭ "تۇ زامانناڭ بەرگى ئىرى ۇلكەن وزگەرىستى" كەڭەسۋدەنەن جاڭا تيپتى ايدارشا ۋيرۇس ىندەتى تۇلاعاندا "90 ـ جىلدارداڭ كەيىن تۇلعان"، "2000 ـ جىلدارداڭ كەيىن تۇلعان" زور توپتاعى ەمدەۋ قىزمەتكەرلەرىنىڭ ىندەتكە قارسى اتتانۇنا دەيىن... ئار داۋىردەگى جاستاردىڭ بويىندىعى جاۋاپكەرشىلىك سەزىم، بورىشتىلىق سەزىم ولاردىڭ ارمان قۇۋ جولىندا كدىرمەۋنىڭ تەبىندى قوزعاۋشى كۇشى بولدى. جاڭا داۋىردەگى جاڭا جورىقتا شينجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايانداي تىنىشتىعىن جۇزەگە اسىرۇ نىسانا ـ مىندەتتەرىنىڭ سالماعى بۇرىن بولىپ كورمەدى، قايىشىلىقتاردىڭ حاۋىپ ـ قاتەرلەردىڭ، سىن ـ سايىستار ـ دىڭ كوپتىگى بۇرىن بولىپ كورمەدى، ئار ۇلت جاستارى باستاماشىلدىقپەن العا شۇعىپ، باتىلدىقپەن العا ۇمتىلىپ، جاڭا داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسيالىستىك كورىكتى شينجياڭ قۇرۇ داڭقتى بورىشىن ارقالاۋى كەرەك.

كۇرەس جۇرگىزۇ ــ جاستىق داۋرەندى تۇتاندىراتىن سارقىلماس ماز ـ داتقىش. گۇلدەنگەن زامانعا جاساعاندا ئبز جاستاردىڭ ئداۋىردى تاك قالدىراتىن كۇرەسكەرلىك كۇش ـ قۇاتىن شنايى سەزىمدىك: عارىشكەرلىك ارقىلى وتان ئۇمەتىن اقتاعان جاڭى ۇجمىنداعىلاردىڭ، وتباسنداعى تۇرعىننىڭ اۇىز سۇ ئىشۇى قين بولۇ ماسەلەسىن شەشپ، 1600دەن استام لاشقتى جانە 12 كونە، ەسكى شاعىن اۇماقتى جاڭالاپ، اۇلداعى قولدا بار سيرىدىڭ سانىن 2021 ـ جىلدىڭ باسىندا 4500دەن قازىر 12 مىڭنان استامعا كوبەيۇىن ىلگەرىلەتپ، 9122 ادامنىڭ ورنىقتى جۇمىستانۇدى جۇزەگە اسرۇنا كومەكتەستى.

"جۇڭگو جاستار 4 ـ مامىر مەدالى" ــ كومپۇنيستىك جاستار وداعى ورتالىق كوميتەتىنىڭ، مەملەكەتتىك جاستار بىرلەستىگىنىڭ جۇڭگوداعى تاڭداۋلى جاستار ـ عا بەرەتىن ەڭ جوعارى اتاعى، سايابسيدا العاباسار، ئمورالى اسقاق، ۇلەسى كورنەكتى بولعان تاڭداۋلى جاستاردىڭ تيپتەرىن ورناتىپ، قازىرگى زامان جاستارىنىڭ رۇحاني قاسيەتى مەن قۇن تالپىنسىن بەينەلەۋدى ماقسات ەتكەن.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ئار ۇلت جاستارى باس شۇجيدىڭ تاپسىرماسىن ەستە بەرىك ساقتاپ، 4 ـ مامىر رۇحىن جالعاستىرىپ، ئداۋىر بورىشىن ارقالاپ، مەملەكەتتى قۇدىرەتتەندىرۇ قۇرىلىسىنىڭ، ۇلتتى گۇلدەندىرۇدىڭ شينجياڭ تاراۋىن جاڭۇعا جاستىق كوكتەمى مەن كۇش ـ قۇاتىن ارناۇى كەرەك.

مۇرات ــ جاستىق شاققا جول باستايتىن نۇرلى شام ـ شراق. وتكەن عاسىر ـ دىڭ 50 ـ، 60 ـ جىلدارىندا جالىندى جاستار "شەكارا ۋىرگە بارۇ، وتان ەڭ قاجەت ەتكەن جەرگە بارۇ" سىندى اسقاق جىگەرمەن قورجىن ـ قولاڭدارىن كوتەرىپ، مەكەنىنە قوش ايتىپ، جاستىق جىگەرمەن تيانشان الابىندا ئشول دالانى جاڭا قالاعا، قۇم تەڭىزىن جاسىل القاپقا اينالدىرعان كەرەمەتتەردى جاراتتى. بۇگىنگى تاڭدا، جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۋىنىڭ ەرەۋىل ئىسى ەتىپ بەلگىلەگەن "ەكى ماقساتتى" ىسكە اسىرۋ ئۇشىن، جاستار ئداۋىرىنىڭ ايدىنداۋ ۇجمىندا جينى 62 ادام بار، 35 جاستان شنجوۋ ۇجمىنداعىلاردىڭ، بەيدوۋ ۇجمىنداعىلاردىڭ ورتاشا جاسى نەبارى 30 نەشە جاستا؛ قاراماقتا قاراپايىم بولعان ميللىيوندىعان تەحنيكتەر جۇمىس ورنىندا، شوعىل جاستار "ئرى ءال ۇستالارىنىڭ" ئداۋىر جاڭا تاراۋدى جازۇدا... شينجياڭنىڭ بايتاق دالاسىنا كوز تاستاساق، "بالا شۇجي" لي ۋىنجۇان پامير ۇستىرتىندە 7 جىلدان استام ۋاقتا قىزمەت ىستەدى، جۇڭگو مۇناي داشۇەسى (بەيجيڭ) قاراماىلى مەكتەپ رايونىنان وقۋ تاۇىسقان 118 ستۇدەنت شينجياڭنىڭ نەگىزگى ساتىسىندا جۇمىستانۇدى تاڭدادى، جۇندۇڭ ەكونوميكالىق ـ تەحنيكالىق اشۇ رايونىنداعى 80 مىڭ جاس قۇ مەدىەن ئشول دالادا جاستىق داۋرەننىڭ جاسىل القابىن اشۇدا... شندىق كۇرەسكە تولى جاستىق كوكتەمنىڭ ەڭ نۇر شاشاتىندعىن دالەلدەدى. شينجياڭ سندى ۇمتەكە تولى قۇتتى مەكەندە، ئار ۇلت جاستارى تەڭ جالىندا ـ عان جاستىق داۋرەنمەن تالقىلاس كۇرەسكە ات سالىسسا، تەحنيكالىق الابىندا نۇرلى، ريەسز جاستىق داۋرەنىن جارا ـ تىپ، اقىل ـ پاراساتىمەن جانە ماڭداي تەـ رەمەن شينجياڭنىڭ بايتاق دالاسىنىڭ داڭقىن اسىراتىندىعى داۋسز.

ئداۋىر جاۋاپكەرشىلىگى جاستارعا جۇكتەلدى، ئداۋىر داڭقتى جاستارعا ئتان. ئار ۇلت جاستارى قول ۇستاسىپ، تاۇداي جاۋاپكەرشىلكتى ارقالاپ، جاستىق ورالـ مەن، كۇرەسكەرلىكپەن 4 ـ مامىر رۇحىن اسقاقتاتىپ، قاراپايىم جۇمىس ورنىندا كەـ رەمەت ناتيجە جاراتىپ، وتانىمنىڭ شينجياڭىن بارعان ساين كورىكتى ەتىپ قۇرۇى كەرەك.

(باسى 1 ـ بەتتە)

تيانانقاندىرۇدا ايگىلەپ، ورىستەتىلىپ جاتقان نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەمەن ۇشتاسىرىپ، پارتيانىڭ جاسامپاز نازاريا ـ سىنان پايدالانىپ ەلەۋلى حاۋىپسىزدىك حاۋىپ ـ قاتەرلەرىنەن ساقتانۇ، ونى جويۇ جانە ەلەۋلى شرعالاڭ كومەسكى كىناراتتارىن جونگە سالۇ قابىلەتىن جوعارىلاتىپ، حاۋىپسىزدىك سالاسىندا ورىن تەڭدەن ماسەلەلەرگە مۇقيات قايىرىلا تولعانىپ، تەرەڭ قاداعالاپ، ئوندىرىس حاۋىپسىزدىگى قىزمەتىن تيتتەي دە بوساڭسىماي ويداعىداي يگەرىپ، اۇتونوميالى رايوننىڭ جوعارى ساپالى داموۇنا حاۋىپسىز، ورنىقتى ورتا ازىرلەۋ كەرەك.

ئماجلىس مىنالاردى باسا دارىپتەدى: تاريحي وي جۇگىرتۇگە تابانداى بولىپ، ئوز جەرىندەگى شرعالاڭدارداى جاپىاي سالالاپ، تەرەڭ ساباق الىپ، ئوندىرىس حاۋىپسىزدىگى شارالارىن تيانا ـ تاندىرىپ، ەگجەي ـ تەگجەيلىلەندىرىپ، ۇقساس تۇردەگى شرعالاڭدارداڭ قايتا ـ قايتا تۇلۇنان باتىل ساقتانۇ؛ دياليەكتيكا ـ لىق وي جۇگىرتۇگە تابانداى بولىپ، شرعالاڭنىڭ سەبەبىن جان ـ جاقتى تەكسەرىپ، باعىتتامالى رەتتەۋ ـ تۇزەتۇ شارالارىن جولعا قويىپ، ئوندىرىس قاۋىپسىزدىگىنىڭ ۇزاق مەرزىمدى ماحانيزمىن قالىپتاستىرۇ كەرەك.

ئماجلىس مىنالاردى تالاپ ەتتى: شنايى تۇردە مىندەت اتقارىپ، جاۋاپكەرشىلىكتى ادا ەتىپ، بەلسەندى، نىقتى تۇردە ىسكەرلىك كورسەتىپ، ئوندىرىس حاۋىپسىزدىگى سندى وسى ارقاۇدى قاي ـ قاشان دا مىقتى شيراتىپ، ئوندىرىس حاۋىپسىزدىگى جاۋاپكەرشىلىك ئتۇزىمىن قاتاڭ تيانا‌قاتاندىرىپ، حاۋىپسىزدىك كومەسكى كىناراتتارىن رەتتەۋ ـ جونگە سالۇدىڭ تۇگەلدەي تيانا‌قاتانۇنا شنايى كەپىلدىك ەتۇ كەرەك. شۇعىل جاعدايعا توتەپ بەرۇ، باسقارۇ قىزمەتىن كۇشەيتىپ، شۇعىل جاڭ ـ دايعا توتەپ بەرۇ جاتتىعۇدن كۇشەيتىپ، شۇعىل جاعدايعا توتەپ بەرۇ زاتتىق ماتەريال ـ دارىنىڭ، جابدىقتارىنىڭ جانە قوسىنىڭ ناقتى تيانا‌قاتانۇدن شنايى قامتاماسىز ەتىپ، شۇعىل جاعدايعا توتەپ بەرۇ، ئبر جاقتى ەتۇ قابىلەتىن جوعارىلاتۇ كەرەك.

ئيۇسۇپجان ماھەت ئماجلىستى باسقارادى، ئماردان مۇحيت ماجلىسكە قاتىناستى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

3 ايدان استام ۋاقىت ئوتتى، باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ بقلاستى تاپسىرماسى ئالى دە قۇلاعمدا جاڭعىرىپ، جۇرەگىمدى جىلىتىپ كەلەدى. "باس شۇجيدىڭ قامقورلعندا ەرەكشە مەيىرگە بولەندىم، ئار كۇنگى قىزمەتىمدى دە تەبىندى دىستەپ كەلەمىن". وسى رەتكى "1 ـ مامىر" دەمالىسىندا لو شيڭلۇڭ دەمالىدى، گازدى باتىستان شعىسقا جەتكىزۇ 1 ـ بەكەتىنىڭ پارىقتى كەرنەۋىمەن ەلەكتر تاراتۇ ينجەنەرياسى جۇمىس باسىندا قاربالاس جۇمىس دىستەدى. "وسى بىرنەشە كۇندە قۇمدى بوران ئبرشاما كۇشتى بولدى، ئبراق جۇمىس مەرزىمىن كەشەۋىلدەتۇگە بولمايدى"، ـ دەدى ول.

لو شيڭلۇڭ بىلاي دەدى: جۇمىس ورنىمدى تياناق ەتپ، تابيعي گازبەن ويداعىداي قامداپ، ئىس جۇزىندىك ارەكەتم جانە كاسىپتىك ناتيجەم ارقىلى باس شۇجيدىڭ تاپسىرماسى مەن تەرەڭ سۇيسپەنشىلدىگىنىڭ قارىمجسىن قايتارامىن.

جاستىق كوكتەمدە كۇرەس پەن جاۋاپكەرشىلىك ارقالاۋ بارىسىندا ەسەپ ـ ەرجەتى. 2022 ـ جىلى 7 ـ ايدىڭ 12 ـ كۇنى باس شۇجي شي جينپيڭ شينجياڭ داشۇەسىنىڭ جۇڭحۇا ۇلتىنا تۇلعا تانىمىن بەرىك ورناتۇدى زەرتتەۋ بازاسىنا كىرىپ، وقتۇشى ـ وقۇشىلارمەن ىقلاستى اڭگىمەلەستى.

"باس شۇجيدىڭ ئسوزى مەنى جەگەرلەندىرىپ كەلەدى، ئومىر بويى ۇمتىپايمىن". شينجياڭ داشۇەسى ماركسيزم شۇەيۇانىنىڭ 2021 ـ جىلدىق ماگيستر اسپيرانتى سۇ جياچيدىڭ بىترۇدىنە ئالى ئبر جىل بار بولسا دا، ومىرلىك نىسانا‌سىن بەلگىلەپ بولدى: "مەن حالىق وقتۇشسى بولىپ، شينجياڭنىڭ وقۇ ـ اعارتۇ ىستەرىنە ئبر كسىلىك ۇلەسمدى قوسسام دەيمىن".

سوڭعى 2 جىلدا سۇ جياچي ۇستازدىنىڭ باستاۇنىدا كوپتەگەن امالياتتىق تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋگە قاتىناسىپ، شينجياڭنىڭ وراسان زور وزگەرىسىن تەرەڭ سەزىندى. "مەن شەكارا وڭىرگە تامىر تارتىپ، ۇلەس قوسىپ، ەڭبەك سىڭىرەمىن"، ـ دەدى سۇ جياچي.

جاستىق شاق ۇلەس قوسۇ بارىسىندا شۇعلا شاشتى

"ناۇقاس قاجەت ەتسە بولدى، مەن قاشاندا دايىنمىن". وسى رەتكى "1 ـ مامىر" دەمالىسىندا، لە قازاق اۆتونوميالى وبلىسىنىڭ شيحاناسى ەمدەۇ ىستەرى ئبولىمنىڭ مەڭگەرۇشىسى لي في اۇەلگەسىندەي قىزمەت ورنىنان تاپجىلمادى.

وتان ۇمتىپ اقتاۇدى مۇرات تۇتىپ، 2005 ـ جىلى شاندۇڭ داشۇەسى مەديتسينا شۇەيۇانىنان وقۇ تاۇىسقان لي في قورعاس اۇدانىنا بارىپ، باتىس بولىك جوسپارىنىڭ ەرەكتسىسى بولادى.

"جاستار جاپاعا شىداي ئبلۇى كەرەك". 18 جىلدىڭ الدىندا باتىس بولىك ەرەكتىلەرى بولۇعا تىزىمدەلگەندەگى العاشقى ويىن ەسكە العان لي في اتا ـ انا‌سىنىڭ ۇلەمى وزىنە ايتاتىن ئسوزىن تىلشە مەن ئبولستى.

"بۇل ارادا بۇرىن اق تەرەك بولعان، ئبرىنشى قاتار بولعانىنان كەيىن ەكىنشى قاتار پايدا بولدى". وسى ارادا قالىپ كوككە بوي سوزعان "اق تەرەك" بولۇ لي فيدىڭ جاڭا ارمانىنا اينالدى، ئبر جىلدىق قىزمەت وتەۇ مەرزىمى تولعانىنان كەيىن، لي في لە وبلىستىق دوستىق شيپا ـ حاناسىنا ەمتيحان بەرىپ قابىلدانىدى، ول بۇل مەنىڭ ەڭ تاماشا تالعامىم دەيدى؛ جۇڭگو مۇناي داشۇەسى (بەيجيڭ) قاراماىلى ەكتەپ رايوننداعى ئبر توپ وقۇشى وقۇ تاۇىسقان سوڭ ركەس ـ تركەس شينجياڭدا قالۇدى تاڭداپ، "مەن وتانىما مۇناي ارنايمىن" دەگەن ۇادەسىن ورنىنادى... ولاردىڭ نازارىندا، ئشول دالا، شەكارا ئوگىر ۇيرەنگەنىن پايدالانا ئبلۇدىڭ، قابىلەتىن ايگىلەۋدىڭ جاستىق ساحناسى بولىپ، قازىرگى جاستاردىڭ ورنىقتى ىستەپ، وتاندى كوكەيدە ساقتاپ، شەكارا ئوگىردى گۇلدەندىرەتىن وتباسى ـ وتان سۇيسپەنشىلگىن بەينەلەيدى.

جاڭا جاستار جاڭا بەينە ايگىلەدى

جاڭا باستامادا تۇرىپ، جاڭا ساپارعا قادام تاستادى، قازىرگى شينجياڭ جوعارى ساپالى داموۇدىڭ ماڭىزدى ستراتەگيالىق ورايى مەزگىلىن قارسى الدى، كۇرەس جۇرگىزىپ جاتقان سانسىز جاستار باس شۇجي شي جينپيڭ جاساعان ايبىندى جوبانى بويلاپ ۇدەرە العا تارتۇدا.

اۇىل ـ قىستاقتىڭ ئورىسى كەڭ، اۇىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۇگە ات سالىسۇدىڭ بولاشاعى زور. "عىلىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشۇ قابىلەتىن جوعارىلاتىپ، بارقىت ئشوپ، بالقاۇىن سياقتى جەرگىلىكتى باسىمدىققا يە ەرەكشە بايىلقتاردىڭ رولىن ساۇلەلەندىرۇ كەرەك"، ـ دەدى بيىل اۇىلداعى ئتۇيىندى قىزمەتتەر تۇرالى ئسوز قوزعاعاندا يركەن اۇدانى باقاۋات اۇلىدىق پارتكومىنىڭ شۇجيى پاك زىجيان نق سەنىمەن.

تاياۇ جىلداردان بەرى باقاۋات اۇلى كاسىپ سالاسىن دامىتۇدى، عىلىم ـ تەحنيكا ارقىلى اۇىل شارۇاشىلىعىن گۇلدەندىرۇدى ارقاۇ ەتپ، اۇىل شارۇاشىلىنىڭ ەرەكتسىلەرى بولۇعا تىزىمدەلگەندەگى العاشقى ويىن ەسكە العان لي في اتا ـ انا‌سىنىڭ ۇلەمى وزىنە ايتاتىن ئسوزىن تىلشەمەن ئبولستى.

"ئبز ساپالى كاسىپورىندار‌دىڭ شەكارا اتتاعان حالىق اقشاسىمەن ەسەپ جابۇنا قولايلىلىق جاساۇدى تۇيىندە سناق ەتۇ تىزىمدەگىنە جىلدىق اۇقمدىق رەتتەۇ جۇرگىزدى، جاڭادان قوسىلعان 7 كاسىپورىن تۇيىندە سناق ەتۇ كولەمنە ەنگىزىلدى.

كەزەكتە بۇكىل شينجياڭدا 90 كاسىپورىن شەكارا اتتاعان حالىق اقشاسىمەن ەسەپ جابۇعا قولايلىلىق جاساۇدى تۇيىندە سناق ەتۇگە قاتىناستى، جۇمىس ئبترۇ ۇاقتى ەك تەز بولعاندا 5 مينۇتقا قسقاردى. ئبرىنشى ماۇسمدا بۇكىل شينجياڭدا شەكارا اتتاعان ساۇدادا حالىق اقشاسىمەن ەسەپ جابۇ جۇمسىن بەرگەن 39 ساپالى كاسىپورىن بولىپ، ەسەپ جابۇ سوماسى ئبر ميللياردتان استى.

"ئبز شينجياڭنىڭ توڭىرەكتەگى ەلىشكەرلەي اتقاردىق"، ـ دەدى تان ميڭ. بۇل بانكە شينجياڭنىڭ شەتەل اقشاسى مەن شەكارا اتتاعان حالىق اقشاسى كاسىبىنىڭ ئوزىن تەجەۇ مەحانيزمنە جەتەكشىلىك ەتپ، 2023 ـ جىلعى